

MAGYAR MERKUR

1789-dik esztendőben.

A' Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmevel.

Szombaton Bóldog-Afzszony-Havának 3-dik Napján.

Elegyes tudósítások.

Szemlinben a' békeféség uralkodik, és csak a' számos katonaság és a' fának szük-volta, melly ez előtt Török országbul által-hozattatott, a' Szemlinieknek eszékbe juttatja, hogy a' Belgrádiak ellenséges szomszédik. Márs az ő vitéz fiait el-küldötte a' téli lakásra; és a' hideg éjszaki szél ugy meg-járja a' Hufzarnak tagjait, hogy az ellenség előtt félni nem tudó vitéz reszket, és az ő fekete bajúfza hóval boritatik-bé. De a' szabad seregbéli katona nem gondol a' hideggel, mejjét bé-nem takarja és jobbára künn táborozik.

Lembergi levelek hirtelik, hogy Móldvából a' Kóburg Hertzeg seregétől fok tisztak el-mennek szabadsággal. A' Hertzeg maga Románban léfzen a' télen által. A' két De Linnny Hertzegek, atya és fiu Jászybol jöven 13-dikén Lembergen által Béts felé útaztak. 17-dikén a' vitéz Karaitzay Sznyatin-

ba hitves társát látogatni ment. Mind tekénte-
 réből, mind szép magas termetéből a' vitézt meg-
 het esmérni, a' kinek vitézségéről annyit hirteltek az
 újság-levelek. — A' minap jöve egy Bojér Románzow
 táborába és kéré a' fő Vezért, hogy adná neki áru-
 dába az Oknát 3 ezrtendőre. A' Feld-Marfall ezt fe-
 lelta: Ha kegyelmed bizonyosá tehet abban, hogy 3
 ezrtendők által itt maradni fogok, örömeft által-adom.
 — Novemb. 27-dikén az Orosz szolgálatban lévő Szel-
 liák Generál agyon lötte magát. Hogy el-ment Elhat
 Orosz országba, az ő seregét Derfeld Generál-ma-
 jórnak által-adni akarta; de mivel e' beteg vala, az
 alatt Szelliák Generál-Hadnagyak adattatott. Ez
 azt vélte hogy az egész háboruban ő léfzen vezére a'
 seregnak; de alig gyógyult-meg Derfeld azonnal attól
 el-vetetett a' Kommando.

*A' Hadi Fő Tanátstól Decemb. 27 dikén költ tu-
 dósítás.* A' Fő Tárnok mester De Vinz, a' ki a' Feld-
 Marfall Laudonnak jelen nem létében a' Horváth hadi
 seregnak Vezére, Decemb. 17-dikéről hírüül adja,
 hogy a' Törökök a' szélső őrizeten a' Kozaratzki he-
 gyek közt álló katonáinkat meg-támadni akarták. Ezt
 meg-értvén a' Bánáti Gyalog Regimentbéli Hadnagy
 Borojevits; 26 vadászokkal és 40 Szereszfzániakkal, a'
 kikkel hátul állott vala, a' piketnek segítségére elébb
 mozdult. — Mihelyft a' Hadnagy ott meg-érkezett, a'
 Törökök azonnal 600-an tüzefsen reá ütöttek, és egy
 óránál tovább tartott a' hartzolás, a' melyben 7 vadá-
 szok el-estek, 7-en meg-sebesítetttenek. A' Szereszfzá-
 nokból el-veszett 1 káplár 8 köz-emberekkel, és 9
 sebet kaptanak. — Midőn a' Hadnagy Borojevits azt
 látta, hogy a' Törökök mind untalan frifsebb legény-
 séggel szaporodnak; az ő katonáival az erdő felé von-
 ta magát, és azzal azt nyerte, hogy, midőn az ellen-
 ség,

ség, a' Hadnagyak segítségére siető Kutsevits Kapitányt az ő fegyveres népével meg-látta, a' Törökök tovább meg-nem állának, hanem szaporán visszafutának. Az ellenség 31 holtakat az ütközet helyén hagyott, a' sebesetteknek száma nem tudatik; de többnek kellett lennie az el-esetteknel. — Kutsevits Kapitány más felé el-küldött kémlelő sereget, és ez a' Kozarati erdőben egy Predori Törököt 4 ökrökkel el-fogott és ezt a' hírt hozta, hogy a' Bolandisi falusi lakosok a' kapitánytól segítséget kérnek az okból, hogy mivel már elébb a' mi őltalmunkba ajánlották magokat, a' Törökök pusztitással fenyegették őket. A' Kapitány Kutsevits az ő katonáinak egyik részével el-ment a' Törökök ellen, a' kik már a' meg-nevezett falu felé jöttek; de mihelyst a' mi katonáinkat meg-látták, tsekély számu marhát prédául el-vittenek, és azonnal visszafutának. Ez által alkalmatosságot nyújtottanak arra, hogy a' Bolandisi lakosok minden marháikkal és vagyonjokkal a' mi őrizetünknek háta megett bátorságba vehették magokat.

Az Erdély Országai hadi sereg' vezérének Fő Tárnok-mester Fábris Urnak jelentése szerént némelly kémekek azt a' hírt hozták, hogy az ellenséges hadi nép a' Dunán által Oláh országba bé-lépett, főképpen az okból, hogy a' két Tsászári hadaknak állását ki-kémlelje. Az Orosz Vezér Románzow Gróf a' gyalogsággal Jászban és ennek a' városnak tájékán, a' lovas sereg Herlenben és Turgul-Formosban fekszik. A' Kamenzkoy Vezérnek serege Lapusnába, az elébb Elmt Generálnak serege Husba, a' Generál Szoltikow Grófnak hadi népe Orcheybe a' téli lakásra szállott. A' lovas sereg Generáljának Kóburg Hertzegnek vezérsege alatt lévő seregek a' Móldovai négy kerületekben, úgymint az Ó Sutzavi, Románi, Niemtzi és

Bakoi kerületben el-öfztva vagynak és az Orosz Tsá-
szári hadakkal öfzve érnek.

Napkeleti Indiából. Kevés hijja vólt, hogy Por-
tugalliát nem érte szinte oly szerentsétlenség, mint Angliát,
midőn éjfszaki Amerika tőle el-pártolt és minden ide-
gen uralkodástól függetlenné tette magát. Napkeleti
Indiában a' Papok olly szándékkal voltak, hogy Goát
és a' Malabári tenger-melleyéki tartományokat, a' mel-
lyek Portugalliának birtokában vagynak, a' Portugalliai
uralkodás alól fel-fzabadítsák, és úgy mint hajdan Éj-
szaki Amerika, szabad közönséggé tegyék. Hogy e-
zen izélt jobban el-érhessék, minden Europaiak éle-
tektől meg-föfztattassanak. A' pékek és seb-gyógyítók
a' pártosokhoz adták magokat. A' pékekre vólt bíz-
va, hogy a' búza kenyeret, mellyel egyedül az Euro-
paiak élnek, méreggel meg-elegyítsék; a' seb-gyógyi-
tók, mikor betegekhez hívattatnának hasonlóképpen
méreggel keverjék az orvofságot. Tippo Saib a' szom-
szedságban táborozott 8-9000 emberrel, hogy a' part ütést
segitse. Rettenetes következések támadtanak volna e-
zen part-ütésből, ha szerentsére egyik pártütő Pap
meg-nem betegedett volna. Az ő betegséében meg-
vallotta gyóntató atyjának ezen fertelmes szándékot; de
e' meg-tagadta tőle az *absolutiót*, míg meg-nem enged-
né, hogy a' Fő Igazgatónak (*Gubernatornak*) kinyilat-
koztassa ezen párt ütést. A' beteg hajol reá, és a'
gyóntató bé-adja a' dolgot az Érfeknek és ez a' Fő
Igazgatónak, a' ki olly helyesen intézte a' dolgot,
hogy még azon estve a' zenebonások tömlőzre hanyat-
tak egyenkivül, a' ki a' Tippo Saib táborában találta-
fel az ő menedék helyét. A' raboknak száma 200-ra
fel-mégyen, és most Portugalliából váratik a' parantsó-
lat, mit kellefsék ezekkel tsinálni.

Berezán szigetét az Oroszok el-foglalták, a' Kapitány Basa az ő hajós seregével el-távozott, és az Oszakovi Törökök nem tudják honnét várni a' segítségét. Leg inkább Berezánnak el-vesztét sajnállják, és hogy vala miképpen az Oroszokon azon kárt ki-pótolják, a' várból nagy erővel ki-rohantak az Orosz táborra, a' lineákba be-törtek és a gyalogságot hátrálni kényszerítették. A' lovaság segítségül jöven, a' vár felé visszafizta üzte a' Törököket, a' kikből 200 an az Orosz táborban el-eszenek. Az Oroszok vesztesége 80 emberekből áll. Oszakow tsupa kő-rakásza vált az Oroszoknak rontó eszközei által, és a' várbéli őrizet 7000 fegyveresekből áll. Potemkin Vezérnek parantsolatott, hogy tovább ne lépjen ennek a' romlott várnak be-vételével. Az ő serege, melly 70000 katonából állott vala, a' betegségek miatt meg-fogyott, és most 50000 fegyver viselői vagynak.

A' fenyves Portának hatalmaskét Nagyjai, a' Nagy Vezér és a' Kapitány Basa, a' kik sokáig ellenkedtek egymással, az ellenkezésről le-mondottak és most jó barátokkalettek. Ezekről már azt hirtelték volt az ujság-írók, hogy, mivel az ő jó barátjok a' Kaimakán le-tétetett, ők is feltették fejeket és meg-egyeztek egymással a' végre, hogy, valamint a' Skutári Bafa a' Portától el-pártolt, ők is magok Ura leheffenek és a' Török Diván ellen őltalmazhassák magokat. De ez tsak költemény volt. Mind a' ketten Benderhez közel vagynak, és most azon török a' fejeket, hogy, hogy kellefsek a' jövő tavaszszal mind a' két szövetséges ellenségnek ellent-állani, vagy pedig ha tanátsofsabb volna, Jaszynál békefséget kötni a' két Császári udvarral.

Pesten Jan. 2-dikán. Ritkaságaért helyet érdemel itten e' következő levél, mellyet az itten volt Török rabok közt lévő Jantsárok Agája Haglievátz (Ma-
gya-

gyarul ejtve Áljevázt) az ő Feleségeinek küldött Erzegovinába. Ezt a levelet köszönöm egy Érd. Jóakaromnak, a kinek kezében forgott ez a levél, melly Illyriai nyelven írva volt. Nagyobbára ezen a nyelven beszéllnek a Bosnyai és Serviai Törökök.

Köszöntünk Minyájakokat és a Jantsárok Ágájának ezer Áldásokat a nagy Istentől és az ő kedves Barátjátul Mahomet Prophétátul.

Paraditsomban lévő Igazságnak lakóhelye mindenkor táplálja a mi vallásunkat, és mivel örökké bévagyunk fődözve a hatalmas nagy Istennek tiszteletre méltó palástjával, semmi ügyefogyásokat nem szenvedhetünk, egészségesek és vigak vagyunk, mostani rabságunkban is, mert ezektől az emberséges Nemzetektől igen betsületesen fogadtatunk, a hatalmas Istennek és az ő kedves Prophétájának Mahometnek legyen áldás. Tsak egyedül az az egy fogyatkozásunk, hogy titeket nem láthatunk. De tápiál a reménség, melyet a hatalmas nagy Istenben és az ő Prophétájában Mahometben függesztünk, hogy még valaha veletek nyájaskodhatunk.

Mehemed Ága Besagich Sakim, az az köszönti az ő testvéreit fiait és minden atyjafiait, és üzeni, hogy rola éppen semmi törődéssel ne legyenek *Vallá Billá Tallá*, mert semmiben sem hibázik, minden nap 30 parah * a többi Janetsárokkal együtt fizetése legyen. *Itakomi svetza Muhameda* ugy vendégelnek bennünket a vitez Magyarok *Vallá Billá*, hogy a mi Nagy vezérünknek sem volt soha olyan jó dolga.

Tsak azon kérünk benneteket, hogy a nagy Istennek és az ő Prophétájának imádkozzatok. ** *Dovant* mondjátok, a mellyet mi-is tselekszünk minden nap, és a midőn nekik fog tetzeni, ti veletek ismét előbbeni gyönyörösegeinkben mulatozni fogunk, ah! dovale.

- Bizonyos pénznek neve a' Törököknél, a' melly egy polturát ér.
- A' Törökök szokása mindennap sokan ösfeve fogódzni, és ugy valamely magas hegyre felmenni és imáakozni.

Midön Tsászarjoknak írnak, ilyen titulust tesznek a' levelen fellyül:

Sultán Achmetnek, jó értelmű Barátomnak, nap-forgása Urának, Muselmannok Allajának, mindenható Isten álmának, és mind azoknak, a' mik az hét Egek alatt vagynak Előljárojának:

A' midön pedig a' Tsászárnénak írnak; így tizmezik:

Leg felségefsebb, leg szerentsésebb Nemes és el-jegyzett Tsászárnénak, Valli de Jul Beának minden országok petsétjének, Nemzetségek kintsének, Muselmánnok Tárházának, és a' Felséges Isten bal keze Tekéntetes Gyűrőjének.

Egy Török rabot tréfából meg-szóllit egy Húszár: No, ugymond, a' Császár ellen hadat indítani fog a' Pruszus Király, és azért vitet-fel titeket, hogy a' Burgus ellen fegyvert fogjatok. A' Török azt feleli Ha a' ti Császártok lovat, pistolyt ád; oda is el-megyünk és hartzolunk az ő ellenségével.

A' Kozarazi hegyek közt vagynak 40 haramiák, a' kik körül belől mindent bátortolanná tesznek. — Így szokott a' meg-lenni háboru időben az olyan országokban, a' hol semmi rendtartás nintsen. Egy Török sem bátorkodik magánosan ki-menni a' falukra bátor őrizet nélkül. A' minap 50 Törökök 17 haramiákra akadtak, és 2 meg-öltek; de a' Törökökből is 5-en agyon lövettek. Ezek a' haramiák sok pénzzel bírhatnak; mivel a' 45 Törökök meg-fosztván a' 2 haramiát a' nálok talált prédából mindegyiknek 17 forint jutott.

A' Bányalukai Mufselim (a' Basának helytartója meg-parantsolta, hogy senki se mérészeljen a' lakosoknak puska-port, golyóbist, akarmelly szinfogas alatt adni. Bányalukához közzel való faluból menvén egy afzszony, szemközt talált útban egy Törököt, a' ki a' nála lévő eleségétől meg-akará fosztani 's egyéb erőszakot rajta el-követni. Az afzszony ki-rántja a' Töröknek pistolyját és agyon lövi. Meg-szaladott és megmenekedett az afzszony; de annak a' falunak biráji elő-hivattattak, és meg-hagyatott nekik, hogy a' falusi lakosoktól 400 forintot erővel ki vonjanak.

Kolo'svárban a' N. Splényi Regimentjének láib, batalliona a' téli szálláson vagon.

Ö Felsége a' Császár ujontan két szabad fereget akar fel-állítani. Az egyike tsupán Török jobbagyokból fog-állani és vont puskát, két élű kardot és pistolyokat nyerni fog. A' másikba tsak Németek és pedig külső országiak vetettnek-bé.

Lengyel ország. Az ország-gyűlésén el-vegeztett, hogy a' külső udvarokra követek küldettefsenek, és a' Rendek ezeket választották követeknek: Az öreg Radziwil Hertzegét Kostántzinápolyba, Loos Vajdát Bétsbe, Moszinskyt Berlinbe, Rzewuskyt Párisba, és Pisársz Rzewuskyt Londonba.

Jegyzés. A' fellyebb irt Török levélben elő-fordulo idegen szózatok nem egyebet jelentenek, mint esküvéseket, a' mellyel a' Törökök élnék szavoknak erősítésére, az Istent vagy Muhammedet híván bizonyágul.

Mindenfelől a' nagy hidegről jönnek a' hírek. Pesten a' múlt napokban egy katona a' strazsán, egy lakatos legény a' padlásán és egy részeg afzszony a' konyhában fagyott meg.

P E S T E N N,

Nyomtatott Patzkó Ferentz' betűivel.